

Talepapir til Samråd om L 172 og L173

Tak for ordet.

Jeg vil med formandens tilladelse besvare de stillede samrådsspørgsmål samlet.

Spørgsmål A *Ministeren bedes redegøre for og uddybe bemærkninger i L 173, hvor der under særlige omstændigheder kan foretages ekspropriation af lodsejernes jord og bolig. Herunder ønskes en uddybning af begrebet "særlige tilfælde" samt hvem, der træffer afgørelsen om begrebet "særlige tilfælde"?*

Svar Jeg vil gerne uddybe bemærkningerne til bestemmelsen i L 173 om fremrykket ekspropriation. Det er det, der i lovforslaget hedder § 2 e.

Indledningsvis vil jeg sige, at jeg er meget glad for, at vi nu får indført denne bestemmelse som en generel hjemmel i jernbaneloven.

Tidligere blev bestemmelsen indføjet i de konkrete projekteringslove.

Men nu indføres den i stedet som en generel hjemmel i jernbaneloven.

På den måde får vi mulighed for at hjælpe de lodsejere, der bliver berørt af et kommende baneanlæg tidligere i processen – såfremt de har særlige grunde til at komme af med deres ejendom hurtigst muligt.

Der er ingen tvivl om, at det grundlæggende er til gene for borgerne, hvis de må afstå deres ejendom fordi der skal bygges en vej eller jernbane. Det er det, som man mere teknisk kalder ”til almenvellets bedste”.

Vi er således inde på en grundlovsikret rettighed.

Det fremgår af grundlovens § 73, at ingen kan tvinges til at afstå sin ejendom bortset fra hvor almenvellet kræver det.

Det kan kun ske ifølge lov og mod fuldstændig erstatning til den eller de pågældende personer.

Som det fremgår af bemærkningerne til L 173 skaber vi med § 2 e en lovhjemmel til at erhverve fornødne arealer til de konkrete baneprojekter.

For at fremrykket ekspropriation skal kunne komme på tale skal tre betingelser være opfyldt:

1. Ejendommen skal berøres særligt indgribende af et kommende baneprojekt,
2. Ejeren skal være i en særlig vanskelig situation og
3. Ejendommen kan ikke afhændes på normale vilkår.

Jeg vil gerne uddybe hvordan de tre betingelser nærmere skal forstås.

Jeg skal dog understrege, at eftersom, der under alle omstændigheder er tale om en konkret vurdering, skal nedenstående ikke opfattes som en udtømmende opremsning.

Betingelse 1 - særligt indgribende

Der skal være stor sandsynlighed for at ejendommen senere vil skulle totaleksproprieres,

eller

at ejendommen skal deleksproprieres i et betydeligt omfang,

eller

at en delvis ekspropriation medfører væsentlige ulemper for ejeren.

Et eksempel på væsentlige ulemper kan være, hvis der er tale om en erhvervsvirksomhed og det forhold, at ejendommen skal delvis eksproprieres medfører, at virksomheden ikke kan videreføres. Fx fordi der bliver for lidt plads eller for lidt jord.

Der skal med andre ord foretages en konkret vurdering af, hvor indgribende den kommende ekspropriation er for ejeren.

Betingelse 2 - særlig situation

Ejeren af ejendommen skal være i en særlig situation, dvs. der skal foreligge særlige sociale grunde for at kunne blive eksproprieret før tid.

Det kan fx være alvorlig sygdom, dødsfald, skilsmisse, familieførøgelse, nyt arbejde meget langt væk fra bopælen eller andre sociale årsager.

Et eksempel kan være, at en familie har fået et handicappet barn, der skal sidde i kørestol og familiens bolig ikke er handicapegnet.

Et andet eksempel kan være et ældre ægtepar, hvor den ene er blevet senil og skal på plejehjem.

Et tredje eksempel kan være en erhvervsvirksomhed, som vil lide et betydeligt indtægtstab, hvis der ikke sker ekspropriation før de ordinære ekspropriationer, fx fordi ekspropriationen hindrer en planlagt udvidelse af virksomheden.

Betingelse 3 -kan ikke afhændes

Ejeren skal bevise, at ejendommen ikke kan sælges på normale vilkår.

Dette kan dokumenteres ved en erklæring fra en ejendomsmægler.

Fremrykket ekspropriation er som nævnt en fordel for borgerne, fordi man hurtigere kan komme af med sin ejendom i en ellers svær situation.

Det er de berørte borgere selv, der skal anmode projekteringsmyndigheden om

overtagelse - altså Vejdirektoratet eller Banedanmark.

Projekteringsmyndigheden afgør herefter, om de vurderer, at betingelserne, er opfyldt.

Såfremt det er tilfældet, bestilles der tid hos Ekspropriationskommissionen.

Ekspropriationskommissionen fastsætter erstatningens størrelse i overensstemmelse med de gældende regler.

Såfremt ejeren ikke er tilfreds med erstatningens størrelse, kan der klages til taksationskommissionen senest 4 uger efter, at afgørelsen er sendt til den pågældende.

Endelig kan taksationskommissionens kendelse indbringes for domstolene.

Såfremt projekteringsmyndigheden derimod giver afslag på fremrykket ekspropriation, kan afslaget påklages til transportministeren.

Herefter vurderer mine folk på ny, om betingelserne i § 2 e er opfyldt.

Der er ikke noget nyt i, hvordan fremrykket ekspropriation fungerer. Samme model har været brugt ved tidligere baneprojekter, fx København-Ringstedbanen.

Spørgsmål B

Ministeren bedes redegøre for, hvor hurtigt en ansøgning til Vejdirektoratet om at blive omfattet af reglen om forhåndsovertagelse kan blive behandlet?

Svar

Jeg vil her godt starte med at sige, at eftersom der (glædeligvist!) sættes rigtig mange projekter i gang med udmøntningen af Togfonden (L 172), har jeg både sat Vejdirektoratet og Banedanmark i gang med at udarbejde VVM-redegørelser for de store projekter.

Vejdirektoratet skal projektere en ny bane over Vestfyn samt en jernbane over Vejle Fjord.

Banedanmark tager sig af de øvrige projekter.

Erfaringsmæssigt tager en sagsbehandling om forlods overtagelser skønsmæssigt ca. 4-5 mdr. fra

modtagelse af lodsejerens anmodning til ejendommen er overtaget.

I processen vurderes, hvorvidt lodsejeren opfylder de krav der er nævnt i § 2 e

Sagsbehandlingen omfatter indhentning af fornødne oplysninger til brug for sagen, partshøring, afgørelse af sagen samt behandling af sagen hos Kommissarius.

--

Afslutningsvis vil jeg gentage, at jeg er glad for, at vi nu får indført en generel bestemmelse om fremrykket ekspropriation i jernbaneloven.

Jeg er klar over, at der endnu ikke findes en sådan generel regel i vejloven. Men kan således sige, at baneområdet her overhaler vejområdet.

På vejområdet bruger Vejdirektoratet i stedet i højere grad byggelinjer, end der har været tradition for på jernbaneområdet.

Pålæg af byggelinjer giver ligeledes de berørte borgere visse muligheder for at få overtaget deres ejendom før de ordinære ekspropriationer.

De bestemmelser, der findes i vejloven, om overtagelse af en ejendom, der er pålagt byggelinjer svarer stort set til de bestemmelserne der ligeledes indsættes i jernbaneloven.

(vejlovens § 38, stk. 1 og § 2 d, stk. 1-3 i L 173)

Der er således også på vejområdet forskellige muligheder for at få sin ejendom overtaget før de ordinære ekspropriationer, såfremt en ejendom berøres særligt indgribende af et kommende vejprojekt.